

Informasjon i samsvar med kravene i kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3)

31. desember 2013

SPYDEBERG SPAREBANK

Innhold

1	Innledning og formål med dokumentet	2
2	Konsolidering	2
2.1	Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv	2
3	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	2
3.1	Ansvarlig kapital	2
3.2	Kapitalkrav	3
4	Kreditrisiko og motpartsrisiko	3
4.1	Definisjon av mislighold og verdifall	3
4.2	Metode for beregning av nedskrivninger	4
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	5
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid	5
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	6
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	6
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	7
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	7
4.9	Motpartsrisiko knyttet til derivater	8
5	Egenkapitalposisjoner	8
6	Renterisiko	9
7	Styring og kontroll av risiko	10
7.1	Formål og prinsipper for ICAAP	10
7.2	Styring og kontroll av enkeltrisiko	11
7.3	Bankens godtgjørelsesordning	14

1 Innledning og formål med dokumentet

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3).

Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2013 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Det vises til annen litteratur for en nærmere beskrivelse av kapitaldekningsreglene.

2 Konsolidering

Spydeberg Sparebank har ingen datterselskaper

2.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv

Spydeberg Sparebank har ingen datterselskaper eller tilknyttede selskaper.

3 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

3.1 Ansvarlig kapital

Spesifikasjon av ansvarlig kapital (tall i tusen NOK)

Kjernekapital:	
Spesifiser ren kjernekapital	213.570
Spesifiser samlet hybridkapital:	80.000
- herav med incentiver til innløsning	30.000
-herav omfattet av overgangsbestemmelser	30.000
Fradrag i kjernekapital:	
Utsatt skattefordel	-898
Overfinansiering av pensjonsforpliktelse	-1.049
Sum kjernekapital	291.623
Tilleggskapital:	0
Fradrag i tilleggskapital:	
Fradrag for inv. i andre finansinst.	-28.995
Spesifiser type fradrag i tilleggskapital	
Sum tilleggskapital	-28.995
Sum ansvarlig kapital	262.628
Kapitaldekning	17,80 %

Fondsobligasjonen på 30 mill. kr er evigvarende og har rentebetingelsene 3 måneders NIBOR + 5,50 %. Banken har rett til å løse inn lånet i 2019. Fondsobligasjonen på 50 mill. kr er evigvarende og har rentebetingelsene 3 måneder NIBOR + 4,5 %.

3.2 Kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet kapitalkrav.

Minimumskrav til ansvarlig kapital (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	
Stater og sentralbanker	0
Lokale og regionale myndigheter	21
Offentlig eide foretak	0
Multilaterale utviklingsbanker	0
Internasjonale organisasjoner	0
Institusjoner	7.410
Foretak	16.903
Massemarkedsengasjementer	0
Engasjementer med pantessikkerhet i bolig	66.760
Forfalte engasjementer	3.839
Høyrisiko-engasjementer	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	543
Andeler i verdipapirfond	172
Øvrige engasjementer	16.989
Sum kapitalkrav for kredittrisiko	112.639
Kapitalkrav for motpartsrisiko	0
Kapitalkrav for operasjonell risiko	8.194
Fradrag standardmetoden	-2.806
Sum	118.027

4 Kredittrisiko og motpartsrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

4.1 Definisjon av mislighold og verdifall

Mislighold

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

Når en kunde har misligholdt ett lån, vil hele engasjementet bli vurdert som tapsutsatt.

Verdifall

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Foreligger det objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall, foretas nedskrivning for verdifallet.

Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer, ifølge utlånsforskriften, observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- a) Vesentlige finansielle problemer hos debitor.
- b) Betalingsmislighold eller andre vesentlige brudd på avtale med banken.
- c) Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor.
- d) Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debitors bo blir tatt under konkursbehandling.

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne med grunnlag i beregninger med basis i erfaringstall, konjunkturrendringer, bransjeanalyser og andre forhold. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning

og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Personkunder	1.401.572	61.528	25.801	1.488.873
Primærnæringer	23.595	4.726	98	28.419
Industri og bergverk	29.988	5.191	338	35.517
Bygg og anlegg	135.311	24.450	3.356	163.117
Eiendomsdrift	261.610	16.071	234	277.915
Øvrige næringer	171.592	22.815	5.036	199.443
Eika BoligKreditt	-	22.700	118.498	141.198
Øvrige finansinstitusjoner	295.689	23	1.200	296.912
Sum	2.319.357	157.504	154.561	2.631.422
"Hjemkommuner"	1.127.941	90.985	140.582	1.359.508
Øvrige deler av "hjemfylker"	686.885	39.182	9.744	735.811
Øvrige deler av Norge	501.848	27.301	4.235	533.384
Utland	2.739	36	-	2.775
Gjennomsnitt ²	2.155.568	156.822	153.354	2.322.356

1 Etter individuelle nedskrivninger

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	237.057	45.946	108.228	424.329	1.335.708	168.089	2.319.357
Ubenyttede rammer			123.125		34.379		157.504
Garantier	119.015		19	2.294	755	32.478	154.561
Sum	356.072	45.946	231.372	426.623	1.370.842	200.567	2.631.422

1 Etter individuelle nedskrivninger

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹ siste år	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Personkunder	10.071	2.792	2.756	198		
Primærnæringer	11.678	-	-	-		
Industri og bergverk	5.295	-	-	-		
Bygg og anlegg	2.749	2.640	500	-		
Eiendomsdrift	-	-	-	-		
Øvrige næringer	7.236	6.602	791	91		
Eika BoligKreditt	-	-	-	-		
Øvrige finansinstitusjoner	-	-	-	-		
Sum	37.029	12.034	4.047	289		
"Hjemkommune"	27.219	5.635	1.550	-636		
Øvrige deler av "hjemfylke"	7.730	6.399	2.497	925		
Øvrige deler av Norge	2.080	-	-	-		
Utland	-	-	-	-		

1 Kun individuelle nedskrivninger

2 Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Endringer i nedskrivninger på individuell utlån og avsetninger på garantier siste år (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Inngående balanse	3.758		3.758
+Økte nedskrivninger på individuelle utlån/ avsetninger på garantier	-		-
+Nye nedskrivninger på individuelle utlån/ avsetninger på garantier	1.274		1.274
-Konstatert tap på tidligere individuelle nedskrivninger/avsetninger på garantier	-		-
-Tilbakeføring på tidligere individuelle nedskrivninger/avsetninger på garantier	-985		-985
Utgående balanse	4.047		4.047

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån siste år (beløp i tusen kroner)

Inngående balanse	5.332
+/- Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	747
Utgående balanse	6.079

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger/avsetninger	289		289
Periodens endring i gruppenedskrivninger	747		747
Periodens konstaterte tap som det tidligere år er foretatt individuell nedskrivning for	-		-
Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er foretatt individuell nedskrivning for	-		-
Periodens inngang på tidligere års konstaterte tap	-226		-226
Periodens tapkostnad	810		810

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Spydeberg Sparebank har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Andel sikret med pant ¹
Stater og sentralbanker	46.425	46.425		0,00 %
Lokale og regionale myndigheter	1	1.332		0,00 %
Offentlig eide foretak	-	-		0,00 %
Multilaterale utviklingsbanker	-	-		0,00 %
Internasjonale organisasjoner	-	-		0,00 %
Institusjoner	231.122	231.122	28.995	0,00 %
Foretak	279.273	277.629		0,00 %
Massemarkedsengasjementer	-	-		0,00 %
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	1.807.578	1.807.578		81,61 %
Forfalte engasjementer	35.004	34.654		26,54 %
Høyrisiko-engasjementer	-	-		0,00 %
Obligasjoner med fortrinnsrett	67.890	67.890		0,00 %
Andeler i verdipapirfond	9.661	9.661		0,00 %
Øvrige engasjementer	246.661	245.447		0,49 %
Sum	2.723.615	2.721.738	28.995	

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. [Bankens navn] benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Primært kreves verditakst/verdivurdering når pant i eiendom benyttes som sikkerhet. På eiendommer i vårt primærmarked benyttes bankens egen markedskunnskap i tillegg til takst ved fastsettelse av verdi.

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Spydeberg Sparebank har ikke motpartsrisiko knyttet til derivater pr 31.12.2013.

5 Egenkapitalposisjoner

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløpsmidler (gevinstformål) eller anleggsmidler (strategisk formål). Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er kostpris. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Matrisen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner

Beløp i tusen kroner	Bokført		Realisert	Urealiser	Herav	Herav
	verdi	Virkelig verdi	gevinst/ -tap i perioden	t gevinst/ -tap	medregnet i kjernekapita l ¹	medregnet i tilleggskapita l ¹
Aksjer og andeler - gevinstformål						
- børsnoterte aksjer	11.889	13.085	-87	-4	-	-
- andre aksjer og andeler	-	-	-	-	-	-
Aksjer og andeler - strategisk formål						
- børsnoterte aksjer	906	906	299	-	-	-
- andre aksjer og andeler	57.662	73.543	8	-	-	-

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6 Renterisiko

Renterisiko er risikoen for at endringer i rentenivået kan påvirke lønnsomheten i ugunstig retning.

Bankens renterisiko er således knyttet til utlån, innskudd og verdipapirer. Ved endringer i markedsrenten justeres både innskudd- og utlånsrenten, slik at renterisikoen er minimal for utlån og innskudd med flytende betingelser.

I henhold til finansavtaleloven (gjeldende for privatpersoner) er banken pliktig å varsle 6 uker før en eventuell renteøkning på utlån kan iverksettes. Banken vil derfor alltid ha en viss renterisiko også på lån med flytende rente.

Fastrentelån har en betydelig høyere durasjon og renterisiko. Banken har i meget begrenset grad fastrente knyttet til utlån, og for de få aktuelle lånene foreligger det konsekvent rentebytteavtaler slik at renterisiko elimineres.

Varslingsfristen for endring av rente på kundeinnskudd som ikke begunstiger kunden er 2 måneder. Dette fører til en viss risiko også på innskudd med flytende rente. Banken hadde ingen innskudd med fastrenteavtale per 31.12.13.

Bankens plasseringer i rentebærende verdipapirer består hovedsakelig av papirer med flytende rente som reguleres kvartalsvis. Fra vår meglerforbindelse mottar vi månedlige kurs- og renterisikooversikter.

All rentebærende verdipapirgjeld er lagt ut med flytende rente knyttet til 3 måneders NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer. Rentesikring av innlån vurderes fortløpende. Banken har ingen renterisiko i utenlandsk valuta.

Renterisikoen styres etter vedtatte rammer og begrensninger i egne policyer, og rapporteres til styret kvartalsvis.

Modellen på neste side viser betydningen av en økning eller reduksjon i rentenivået med 1 % -poeng.

Renterisiko

Eiendeler	Renterisiko i tusen kroner ¹
Utlån til kunder med flytende rente	-2.184
Utlån til kunder med rentebinding	-4.047
Rentebærende verdipapirer	-191
Øvrige rentebærende eiendeler	-
Gjeld	
Innskudd med rentebinding	-
Andre innskudd	2.134
Verdipapirgjeld	360
Øvrig rentebærende gjeld	85
Utenom balansen	
Renterisiko i derivater	4.800
Sum renterisiko	956

¹ Renterisiko er beregnet som et anslag på verdiendring ved ett prosentpoengs økning i renten.

7 Styring og kontroll av risiko

7.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også vurderer behovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer med videre.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Bankens har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt»

stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt. Hensikten med en slik omvendt stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under ett kritisk nivå. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år. Styret er aktivt med i prosessen, og ekstern revisor benyttes i kvalitetssikringen av arbeidet.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for ulike risikoer ved hjelp av ulike metoder:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko
- Systemrisiko
- Restrisiko

7.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoer

Bankens risikotoleranse er satt i rammer og begrensninger i bankens policydokumenter. Banken har en kontinuerlig oppfølging på de mest vesentlige risikoområdene og rapporterer kvartalsvis på rammer og relevante risikoområder til styret.

Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risiko, og hvordan banken har håndtert disse.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Bankens styring av kredittrisikoen skjer gjennom fastlagt kredittpolicy, kredittåndbok og andre retningslinjer. Risikoen i porteføljen blir løpende overvåket, og det rapporteres kvartalsvis på rammer og vesentlige risikoområder til styret.

Kredittpolicyen gir bl.a. rammer for eksponering i privat- og bedriftsmarkedet, og geografisk markedsområde. Summen av bankens engasjementer til næringskunder skal maksimalt utgjøre 35 % av samlet utlånsportefølje. Styret har delegert en utlånsfullmakt til banksjef, som er delegert videre nedover i organisasjonen basert på kompetanse og risiko innenfor de ulike segmenter og produkter.

Kredittpolicyen gir rammer for forsvarlig utlånsvirksomhet. Det skal normalt ikke innvilges lån utover 80 % av forsvarlig verdi av sikkerheter. En oversikt over beregning av forsvarlig verdi av ulike typer aktiva er definert i kredittåndboken. Ved kredittvurdering stilles det også krav til at låntakers økonomi tåler en renteøkning på inntil 5 % - poeng.

For å kunne ha en løpende kontroll med bankens kredittrisiko har banken etablert et risikoklassifiseringssystem der kunden klassifiseres innenfor fem risikogrupper basert på økonomi og sikkerheter. Dette gjør banken i bedre stand til å beregne og styre risiko innenfor utlånsområdet.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser. Av bankens totale markedsrisiko utgjør renterisikoen alene det alt vesentlige.

Styret har gjennom egen markedsolicy vedtatt rammer for mulige investeringer. Banken har avtale med Eika Kapitalforvaltning om forvaltning av bankens plasseringer.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Risikoen reduseres gjennom opplæring, gode rutiner og løpende oppfølging, bl.a. gjennom internkontroll.

Gjennom Policy for operasjonell risiko har styret fastsatt overordnede retningslinjer for hvordan banken skal håndtere operasjonell risiko.

Banken har etablert en internkontroll i henhold til gjeldende retningslinjer, sist oppgradert i henhold til forskrift om internkontroll gjeldende fra 01.01.2009. Banksjef og ekstern revisor fremlegger årlig hver sin rapport for styret.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon av:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder

Rammer for konsentrasjonsrisikoen er fastsatt i bankens kredittpolicy, og det rapporteres på rammene til styret kvartalsvis.

Ekstra konjunkturutsatte bransjer er vurdert til å omfatte hotell/restaurant, transport og bygg/anlegg. Etter bankens vurdering er det ikke noen enkeltstående hjørnesteinsbedrift i vårt marked.

Eiendomsprisrisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventede tap på utlån til datterselskaper som er eiendomsselskaper (ofte er eiendomsmassen skilt ut i egne datterselskaper). Eiendomsprisrisiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Banken eier et eget bankbygg som er bokført til 14,9 mill. kroner. Et verdifall på denne eiendommen anses å være en lav risiko.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko/omdømmerisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Bankens likviditetsrisiko styres gjennom bankens vedtatte likviditetspolicy, og følges opp daglig.

Bankens utlånsportefølje har stort sett lang restløpetid, mens innskuddene ikke har oppsigelsestid. Dette innebærer i seg selv en likviditetsrisiko. Innskuddene er fordelt på mange innskytere. Det anses derfor som lite sannsynlig at store mengder kundeinnskudd skal forsvinne raskt ut, og kundeinnskudd betraktes derfor som langsiktig finansiering. Spydeberg Sparebank hadde pr 31.12.2013 en innskuddsdekning på 91,2 % og er således avhengig av å hente likviditet både i det korte og det lange pengemarkedet.

Bankdriften er lønnsom og har de siste årene gått med solid overskudd.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Spydeberg Sparebank er en del av Eika Gruppen, og har ingen planer om å vurdere andre valg av alliansetilknytning.

7.3 Bankens godtgjørelsesordning

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Det vises også til note 8 i årsregnskapet.

Banken har en generell ordning for variabel godtgjørelse som defineres inn under pkt 5: Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.2.2011 "Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond". Ordningen omfatter hele banken og gir ikke incentiveffekt når det gjelder overtakelse av risiko.

Den variable godtgjørelsen beregnes på grunnlag av bankens resultat før skatt, kundetilfredshetsundersøkelsen og avdelingenes salgsmål, og er samlet begrenset oppad til 1,5 ganger månedslønn per ansatt per år. Samlet utbetalt godtgjørelse for bankens ansatte utgjorde 489.852 kr i 2013.